AKADEMIA SZTUKI WOJENNEJ

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

w procesie przygotowań obronnych państwa

– wybrane problemy

Redakcja naukowa
Marian Kuliczkowski
Mariusz Wojciszko

WARSZAWA 2018

Recenzenci
prof. dr hab. Maciej Marszałek
płk dr hab. Tomasz Kośmider

Projekt okładki
Ewa Wiśniewska

Układ tekstu
dr inż. Ewa Tatarska-Szewczyk

Redakcja
mgr Anna Doraczyńska

Redakcja techniczna
mgr Małgorzata Zeniuk

© Copyright by Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa 2018

Wydanie II, zmienione i uzupełnione

ISBN 978-83-7523-636-1

Sygn. wewn. ASzWoj 6534/18

Skład, druk i oprawa: Wydawnictwo Akademii Sztuki Wojennej
00-910 Warszawa, al. gen. A. Chruściela 103, 261-814-055, tel./fax 261-813-752
e-mail: wydawnictwo@akademia.mil.pl
Zam. nr 698/18

SPIS TREŚCI

dr hab. inż. Marian KULICZKOWSKI, płk dr Mariusz WOJCISZKO
WPROWADZENIE 7

prof. dr hab. Julian SKRZYP
GEOPOLITYCZNE I GEOSTRATEGICZNE UWARUNKOWANIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP 10

prof. dr hab. Jacek PAWŁOWSKI
STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP WYZNACZNIKIEM ROLI AMINISTRACJI PUBLICZNEJ W PROCESIE PRZYGOTOWAŃ OBRONNYCH PAŃSTWA 35

dr hab. inż. Marian KULICZKOWSKI
PRZYGOTOWANIA OBRONNE PAŃSTWA W SYSTEMIE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO – MIEJSCE I ROLA 55

prof. dr hab. Jan WOJNAROWSKI
ŚWIADCZENIA NA RZECZ OBRONNOŚCI PAŃSTWA 77

dr hab. inż. Marian KULICZKOWSKI
PLANOWANIE OBRONNE W PROCESIE PRZYGOTOWAŃ OBRONNYCH ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ 104

dr inż. Krzysztof KOLIŃSKI, dr Mariusz OLSZEWSKI
REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z OBOWIĄZKÓW PAŃSTWA–GOSPODARZA (HNS) 126

płk dr Mariusz WOJCISZKO
NOWE ROZWIĄZANIA PRAWNE W OBSZARZE SZKOLENIA OBRONNEGO W PAŃSTWIE 154

ppłk dr Dariusz NOWAK
ZADANIA OBRONNE WYKONYWANE W WOJEWÓDZTWIE PRZEZ ORGANY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I INNE ORGANY 167

ppłk dr Dariusz NOWAK
FINANSOWANIE ZADAŃ OBRONNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ ORGANY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ I PRZEDSIĘBIORCÓW NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM 201

dr Robert Euzebiusz DYNAK
PRZYGOTOWANIA OBRONNE W SAMORZĄDACH LOKALNYCH W ASPEKCIE REALIZACJI ZADAŃ OPERACYJNYCH WYKONYWANYCH PRZEZ JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE POWIATU 224

mgr inż. Andrzej DYBOWSKI
PRZYGOTOWANIE ORAZ WYKORZYSTANIE PODMIOTÓW LECZNICZYCH NA POTRZEBY OBRONNE PAŃSTWA – WYBRANE PROBLEMY 257

dr hab.inż. Marian KULICZKOWSKI
MILITARYZACJA FORMĄ REALIZACJI ZADAŃ OBRONNYCH – WYBRANE PROBLEMY PRZYGOTOWAŃ DO MILITARYZACJI 273

płk dr Mariusz WOJCISZKO
WYBRANE OBSZARY WSPÓLNYCH DZIAŁAŃ CYWILNO-WOJSKOWYCH NA PODSTAWIE REGULACJI O STANACH NADZWYCZAJNYCH 298

dr inż. Ewa TATARSKA-SZEWCZYK
ROLA ZASOBÓW OSOBOWYCH W REALIZOWANIU ZADAŃ NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA I OBRONNOŚCI NA PRZYKŁADZIE WYBRANEGO RESORTU ADMINISTRACYJNEGO – OBRONA NARODOWA 315

płk rez. mgr Zenon SOBEJKO
POZAMILITARNE PRZYGOTOWANIA OBRONNE A SYSTEM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO – WYBRANE PROBLEMY 339

dr inż. Marian KULICZKOWSKI, płk dr Mariusz WOJCISZKO
ZAKOŃCZENIE 353

ZAŁĄCZNIKI 357

NOTY BIOGRAFICZNE AUTORÓW 367

BIBLIOGRAFIA 372

dr hab. inż. Marian KULICZKOWSKI
płk dr Mariusz WOJCISZKO

WPROWADZENIE

Rozpoczęcie przez zespół autorski prac nad wydaniem, uzupełnionej i uaktualnionej, wersji publikacji „Administracja publiczna w procesie przygotowań obronnych państwa – wybrane problemy" spowodowane było dużym zainteresowaniem czytelników przedmiotową problematyką oraz wieloma istotnymi zmianami w wewnętrznym i zewnętrznym środowisku bezpieczeństwa narodowego RP. Zmiany te, a zwłaszcza wystąpienie przesłanek zaistnienia w najbliższym otoczeniu Polski możliwości wybuchu konfliktu zbrojnego, w tym wojny, mają określony wpływ na treści dokumentów strategicznych omawianych w poszczególnych rozdziałach niniejszej pracy. Od momentu ukazania się pierwszego wydania publikacji w 2011 r., w kraju wydano lub zmieniono wiele dokumentów o charakterze koncepcyjnym, ukazujących, można by rzec, na nowo stopniowe zmiany zachodzące w środowisku bezpieczeństwa Polski. Do najważniejszych z nich należą m.in.: wydanie w 2013 r. „Białej księgi bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej"; przyjęcie: „Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022" (2013 r.), „Strategii bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej" (2014 r.), „Polityczno-strategicznej dyrektywy obronnej Rzeczypospolitej Polskiej" (2015 r.) oraz „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju" (2017 r.), stanowiącej aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii rozwoju kraju 2020" oraz zapowiadającej wprowadzenie nowego układu dokumentów strategicznych, czy przeprowadzenie w Ministerstwie Obrony Narodowej strategicznego przeglądu obronnego" (2016/2017) oraz oczekiwane wdrażanie w życie wniosków i rekomendacji z przeglądu, z czym będzie się wiązała potrzeba przyjęcia nowych i nowelizacji obowiązujących aktów prawnych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa.

W sytuacji występujących przesłanek zaistnienia w najbliższym otoczeniu Polski możliwości wybuchu konfliktu zbrojnego czy też wojny państwo powinno być dobrze do nich przygotowane. Takie merytoryczne podejście do własnego bezpieczeństwa oraz właściwe prowadzenie przygotowań obronnych daje, z jednej

strony, poczucie siły, a z drugiej działa odstraszająco na ewentualnych agresorów, którzy chcieliby godzić w nasze narodowe interesy. Przygotowania obronne związane są z zapewnieniem przetrwania państwa i jego obywateli i obejmują: potrzebę zachowania niepodległości i suwerenności państwa oraz jego integralności terytorialnej i nienaruszalności granic, zapewnienia bezpieczeństwa obywateli, praw człowieka i podstawowych wolności, a także umacniania demokratycznego porządku politycznego. Ich realizacja – to bezwzględny priorytet polskiej polityki bezpieczeństwa. W związku z tym stałą funkcją państwa jest prowadzenie przygotowań obronnych zgodnie z interesem narodowym oraz celami strategicznymi w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego.

Prezentowane opracowanie, adekwatnie do tytułu, zawiera zbiór wybranych problemów przygotowań obronnych państwa, realizowanych przez organy administracji publicznej[1]. Należy podkreślić, że administracja publiczna, rozumiana jako „zespół działań, czynności i przedsięwzięć organizatorskich i wykonawczych, prowadzonych na rzecz realizacji interesu publicznego przez różne podmioty, organy i instytucje, na podstawie ustawy i w określonych prawem formach”[2], pełni szczególną i bardzo odpowiedzialną rolę w systemie obronnym państwa. Najważniejsze funkcje wiążą się z organizacją zadań obronnych realizowanych w procesie przygotowań obronnych państwa. W sferze oddziaływania organów administracji publicznej pozostaje administracja samorządowa oraz przedsiębiorcy, organizacje społeczne i humanitarne, a także struktury przez nich nadzorowane. Należy podkreślić, że zakres zadań obronnych realizowanych przez wymienione podmioty jest niezwykle obszerny. Dzieje się to na mocy wielu źródeł prawa i decyzji administracyjnych, począwszy od ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, ustawy o stanie wojennym i wielu innych ustaw, dziesiątków rozporządzeń Rady Ministrów i ministrów, zarządzeń centralnych organów administracji rządowej, wojewodów, starostów i wójtów, a na decyzjach organów zarządzających przedsiębiorstwami kończąc.

Zaprezentowane w niniejszej monografii treści są rezultatem prac autorów nad wybranymi problemami przygotowań obronnych państwa, **realizowanych przez organy administracji publicznej**. Uwzględniając charakter problemu, należy

[1] Wybór był tu podyktowany względami natury edukacyjnej.

[2] Zob.: H. Izdebski, M. Kulesza, *Administracja publiczna. Zagadnienia ogólne*, Wyd. Liber, Warszawa 2004, s. 93.

pamiętać, że przygotowania obronne państwa stanowią rozległy interdyscyplinarny obszar poznania. Konieczne zatem były pewne ograniczenia (zgodnie z tytułem opracowania), co w konsekwencji doprowadziło do wyboru określonych priorytetów. Walorem publikacji jest przedstawienie wielowymiarowego charakteru przedmiotowej problematyki. Efekt ten uzyskano, prezentując doświadczenia, opinie i wnioski oraz tzw. dobre praktyki autorów poszczególnych części opracowania, którzy reprezentują różne środowiska oraz obszary badawcze. Pozwoliło to na przygotowanie spójnego tematycznie zbioru opracowań o charakterze poznawczo-naukowym, który pozwalamy sobie tą drogą rekomendować Czytelnikom, w tym uczestnikom kursów obronnych organizowanych w Akademii Sztuki Wojennej[3]. Wydaje się, że będzie on pomocny w odpowiedzi na zasadnicze pytanie: **Jaki jest aktualny stan przygotowań administracji publicznej do realizacji zadań obronnych oraz w jakim kierunku należy doskonalić proces tych przygotowań, aby zapewnić sprawne funkcjonowanie państwa w czasie kryzysu polityczno-militarnego**?

Należy mieć nadzieję, iż zmieniona i uzupełniona monografia stanie się jeszcze bardziej użyteczna dla jej czytelników, zgodnie z łacińską sentencją: „*Non enim paranda nobis solum, sed fruenda sapientia est*”[4].

Podziękowania oraz wyrazy głębokiego szacunku składamy na ręce recenzentów niniejszego wydania prof. dr. hab. Macieja Marszałka i dr. hab. Tomasza Kośmidra za dogłębną analizę jej zawartości oraz szereg cennych uwag o charakterze merytoryczno-redakcyjnym.

Szczególne podziękowania składamy wszystkim autorom poszczególnych rozdziałów zamieszczonych w publikacji. Są one odzwierciedleniem ich osobistych poglądów, a nie instytucji, które reprezentują.

[3] Krótkoterminowe kursy obronne przeznaczone są dla pracowników merytorycznych komórek do spraw obronnych administracji publicznej, organizowane są przez Instytut Bezpieczeństwa Państwa Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego ASzWoj. Zakres programowy kursu obronnego oraz zasady i tryb kwalifikowania na kurs znajdują się na stronie internetowej ASzWoj.

[4] „Nie tylko powinniśmy zdobywać mądrość, lecz także z niej korzystać”.